

SREČNO '82

naš aero 10·81

naš aero

glasilo kemične, grafične
in papirne industrije celje

---

letnik XX — številka 10

---

celje, december 1981

---

uredniški odbor

---

stane brinovec, rado čepeč,

---

silvo črepinšek, ciril debeljak,

---

karmen dovč, konrad orožim,

---

vera radič, franc ribič,

---

dora rovere, zdenka strnad,

---

anica svet, anton svetelšek

---

tehnično vodstvo

---

peter oset

---

glavni in odgovorni urednik

---

jože randl

---

uredil

---

tone škerbec

---

tisk

---

aero, tozd grafika

---

za tiskarno drago vračun

---

naslov uredništva
kadrovski in splošni sektor aero
celje, čuprijska 10

---

po mnenju republiškega sekretariata za prosveto
in kulturo, št. 33-316/78, je glasilo naš aero
oproščeno temeljnega davka od prometa
proizvodov

---

glasilo izhaja desetkrat letno
naklada 2.400 izvodov

NAJBOLJŠE ŽELJE SODELAVCEM

Ob novem letu 1982 iskreno čestitamo in želimo dobre uspehe vsem našim dopisnikom in sodelavcem, ki sodelujejo pri pripravi in oblikovanju naših glasil.

Vse skupaj pa vabimo k sodelovanju tudi v prihodnje!

Uredništvo

ŠE BOLJŠE OBVEŠČENI V NOVO LETO 1982

Pravica vsakogar je, da sliši resnico — je zapisal tovariš Edward Kardelj, to misel pa lahko razumemo v naših socialističnih samoupravnih razmerah tudi tako, da mora biti pisana beseda resnična in poštena.

Naš Aero in Informacije so skupno prehodile še eno etapo dograjevanja in vsebinskega ter organizacijskega ustvarjanja in ob koncu leta lahko obljubimo, da imamo osnove za boljše, bolj dosledno, pravočasno in pošteno ter aktualno obveščanje.

V vseh naših dokumentih in tudi samoupravnih aktih AERA imamo zapisano, da morajo biti delavci obveščeni o dogajanju v tozd, v delovni organizaciji, skratka, v svojem okolju in o širših dogajanjih. Koliko smo v tem uspeli, lahko, dragi bralci, najboljše presodite sami. Uredniški odbor, glavni in odgovorni urednik in referent za obveščanje, skratka vsi, ki smo tako ali drugače povezani z obveščanjem delavcev v kolektivu, z našim delom ne smemo biti v celoti zadovoljni. Lahko bi še kaj več storili, da bi bili naši glasili še bolj brani in iskani.

In kaj v glasilih ni dobro?

Potrebovali bi več poglobljenih in kritičnih obravnav o gospodarskih, socialnih in kulturnih pogojih naših delavcev in seveda več dobrih sodelavcev iz neposredne proizvodnje, strokovnih delavcev, samoupravljalcev, skratka, primanjkuje nam neposrednosti in večjega vpliva bralcev.

Kljub gospodarskim in drugim težavam, moramo biti z rezultati, ki smo jih v letošnjem letu ob

tolikih omejitvenih faktorjih v proizvodnji in tržnih pogojih uspeli doseči, zadovoljni.

Pomanjkanje surovin, težave pri izvozu, omejitve stroškov, hitro spreminjanje pogojev gospodarjenja, vse to so bili objektivni vzroki, ki so vplivali na naše delo in rezultate našega dela.

Na drugi strani pa imamo še celo več lastnih slabosti, kot slaba organizacija dela, nizka delovna zavest posameznikov, neizpeljan sistem delitve po delu, neustrezna disciplina, preslabo izkoriščanje delovnega časa in še drugi pojavi, pa so stvari, ki bi jim morali namenjati več pozornosti in jih tudi javno in kritično obravnavati. Odpravljanje posameznih slabosti pa je lahko tudi prispevek k urejanju naših razmer.

Morda smo dali premajhen podarek varčevanju s surovinami in materialom, varčevanju z energijo, prizadevanjem na področju množične inventivne dejavnosti in še drugim uspešnim dejavnostim. Ni mogoče pričakovati, da bomo vzgojno obveščali, če bomo pisali le o slabostih in o negativnih pojavih. Večji bo uspeh, če bomo govorili in pisali tudi o uspehih, ki jih dosegajo posamezniki, obrati, tozd in še širše.

Letošnje, iztekajoče se leto smo pričeli z majhnimi zalogami surovin, z nizom negotovosti in problemov, ki so vplivali na rezultate gospodarjenja v prvem četrtletju. Istočasno pa smo korigirali cene in se marsikje orientirali na proizvodnjo tistih artiklov, ki so bili tudi dohodkovno zanimivi.

V drugem četrtletju smo izboljšali gospodarske rezultate in do-

segli dokaj visok dohodek.

Vse tozd so bile aktivne. V tretjem trimesečju so se ponovno pričele večje težave pri oskrbi, tako domačih kot tudi uvoženih surovin in reprodukcijskega materiala, porabljenega sredstva so hitreje rastle in zmanjševati se je začel dohodek.

V septembru smo praznovali teden AERA in ga dostojno predstavili občanom, našim upokoženim delavcem v stikih z javnostjo. Kulturni in športni utrip AERA je ponovno začel svoj vzpon. V zadnjem četrtletju smo imeli največje probleme pri zagotavljanju dela, stala ali okrnjena je bila cela vrsta programov, zlasti pa je bil za vse nas boleč izpad v obratu AC, saj smo tej edinstveni proizvodnji v SFRJ vedno posvečali veliko pozornosti.

V jesenskem obdobju sta se zvrstili še dve večji akciji in to priprava samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev za izgradnjo novega papirnega stroja v Medvodah in novega obrata AC v Celju.

Potencialni sovlagatelji so pokazali velik interes za združevanje sredstev in za trajno preskrbo s papirjem in z AC papirjem. Ob dnevu republike smo odprli nov obrat lepilnih trakov v Šempetru, ki je pomemben predvsem zaradi tega, ker bomo lahko bolj oskrbovali jugoslovanski trg in tudi povečali izvoz.

Med letom je teklo še mnogo pomembnih aktivnosti. Omeniti velja seveda naša prizadevanja za povečanje izvoza, saj to postaja za naš delovni kolektiv tudi mož-

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

nost preživetja. Strokovne službe snujejo in pripravljajo elaborate in projekte ter iščejo poti za hitrejši prodor AERA v svet. Ne gre le za izvoz blaga, gre tudi za izvoz našega znanja in iskanja drugih oblik uspešnejšega uveljavljanja na posameznih trgih. Rezultati so, nihče pa ne more pričakovati skoke čez noč. Pri vsem tem delu in snovanju gre za sred-

njeročne in dolgoročne ekonomsko-tehnološke naloge.

Vsa ta pisana aktivnost, povezana s prizadevanji na domačem trgu, s povezovanjem in samoupravnim sporazumevanjem pa nam je zagotovilo, da moramo v leto 1982 gledati realno, toda optimistično.

Resničnost gospodarskega in političnega položaja doma in v svetu je takšna, da se moramo še bolj povezati in angažirati.

Mnogo je nalog, ki nas čakajo. Uresničili jih bomo le s skrajnimi napori in s poštenim, zavzetim delom.

K vsem tem snovanjem se bomo pridružili tudi v glasilih NAŠ AERO in INFORMACIJE

Vsem delavcem AERA, našim upokojencem in vsem bralcem želimo srečno in čim uspešnejše leto 1982.

Predsednik uredniškega odbora
Franček Ribič

PRED NAMI SO POMEMBNE NALOGE

Zaključujemo leto 1981, leto stabilizacijskih prizadevanj, prvo leto novega srednjeročnega planskega obdobja. Iz dneva v dan smo se srečevali s težavami pri preskrbi s surovinami za proizvodnjo, z mednarodno menjavo — nedoseganjem izvoza, s padanjem produktivnosti, z omejevanjem naložb, z rastjo cen, z gospodarjenjem na splošno.

Ekonomisti — analitiki ugotovljajo, da ves svet živi v kriznem obdobju. Saj ni dežele, kjer kriza v večji ali manjši meri ni prisotna, označujejo pa jo:

- zastoj gospodarske rasti in produktivnosti
- neobvladovanje inflacije
- naraščajoča brezposelnost
- skokoviti porasti cen, predvsem energije.

Žal se tudi pri nas v Jugoslaviji soočamo z vsemi omenjenimi težavami. Prav za to so gospodarske aktivnosti usmerjene v brzdavanje cen, nadzor novih naložb in predvsem na izravnavo plačilno devizne bilance države.

Mimó vseh teh gospodarskih gibanj ne more tudi naša delovna organizacija. Ob specifičnosti naše proizvodnje, ki je vezana na

uvoz nujno potrebnega repromateriala, čutimo pri preskrbi največje težave. Posebno izrazito je vprašanje preskrbe postalo v zadnjem trimesečju, ko je možnost uvoza odvisna od lastnega doseženega izvoza.

Analiza poslovanja kaže, da smo v I. polovici leta dosegli boljše poslovne rezultate kot v II. polletju. Večkratni zastoj in zmanjšana proizvodnja je nastala v drugi polovici leta. Večino nepredvidenih zastojev pripisujemo pomanjkanju surovin. To ne velja le za uvožene materiale, pač pa tudi za domače, saj je prav zaradi prizadevanj za povečanje izvoza prišlo do zmanjšanja prodaje noma, tako da smo od »tradicionalnih dobaviteljev« dobili manj ali nič blaga.

Naš odnos do izvoza se je spremenil in lahko rečemo, da se večina naših delavcev zaveda sprejetih izvoznih nalog, saj je povečanje izvoza naša glavna naloga. Načrtovanega izvoza žal ne izpolnjujemo. Ob ugotavljanju vzrokov prihajamo do zaključka, da nam je doberšen del izpada nastal pri največjih kupcih (Poljska, Iran).

Če vzamemo to dejstvo kot objektivno, moramo omeniti tudi naše subjektivne težave. Kakovost, nepravočasne dobave in še kaj, so vsekakor vplivale na doseganje plana.

Pokrivanje deviznega primanjkljaja smo predvsem v prvem polletju uspešno opravljali s samoupravnim sporazumevanjem za združevanje deviznih sredstev. Spremenjeni predpisi, ki so stopili v veljavo septembra, nam niso dovoljevali koriščenje tako pridobljenih deviz. Investicijska dejavnost je bila med letom podobna tistim v prejšnjem srednjeročnem obdobju.

Uspešno smo končali dograditev novega premazovalnega stroja za samolepilne trakove in rekuperacijo topil v TOZD Šempester. Z novim strojem smo podvojili zmogljivosti in pričakujemo možnosti za večjo prodajo na zunanem trgu. Sporazum z domačimi proizvajalci folije in dobave naj bi povečale udeležbo domačih surovin v selotejpu.

Izgradnja nove grafike poteka zadovoljivo. Nova proizvodna hala z aneksom je že zgrajena, finančna konstrukcija investiranja

je zaključena, kljub nekaterim zapetljajem lahko pričakujemo uspešno dokončanje davno pričakovanega objekta nove tiskarne naših grafikov in vseh delavcev Aera. Naložba se uresničuje na osnovi združevanja sredstev vseh temeljnih organizacij naše delovne organizacije. Nova naložba naj bi omogočila tehnološko bolj organizirano proizvodnjo TOZD Grafika, kar bi istočasno pomenilo večje možnosti proizvodnje grafičnih izdelkov za izvoz.

Med letom seveda nismo zamenjali tudi ostalih dejavnosti. Omenim naj le nekaj pomembnejših: delo pri uvajanju dohodkovnih odnosov, delo razvoja pri osvajanju novih proizvodov in nadomestilu uvoženih surovin z domačimi, priprava investicijskih programov za naložbe doma in v tujini v okviru investicijske službe, intenzivno delo pri pripravi programa za usmerjeno izobraževanje v kadrovske splošni službi, saj je letos prav kadrovska služba dobila posebno priznanje celjske občine za delo na področju kadrovske politike, živahne so bile samoupravne aktivnosti in delegatsko delovanje, inovacijska dejavnost in še bi lahko naštevali.

Kaj nas čaka v letu 1982? Težko je dati natančen odgovor. Mogoče je še najbolj sprejemljiv tak, da nadaljujemo s stabilizacijskimi prizadevanji. Resolucija o razvoju Jugoslavije v letu 1982 posebej poudarja »izboljšanje devizne in plačilne bilance države, zlasti z izvozom blaga in storitev...«.

Nič novega ne bom povedal, če ponovno omenim, da je politika izvoza naša glavna naloga. Omenjam »politiko izvoza«, ker pri tem mislim na organiziran pristop k različnim oblikam povečevanja izvoznih dejavnosti. Na področju izvoza smo v zadnjih letih veliko dosegli. V preteklem srednjeročnem obdobju smo izvoz povečali z indeksom 211, s povprečno stopnjo letne rasti nekaj nad 16%. Koristimo direkten izvoz, predstavnike jugoslovanskih podjetij v tujini ter predstavnike tujih firm. Nujno pa moramo izdelati načrt za intenzivnejši pristop na področja, kjer še nismo prodajali

našega blaga. Pri vsem tem ne smemo pozabiti na kakovost izdelka. H kakovosti lahko prispeva delavec v proizvodnji, dobro organizirana služba kakovosti s preverjanjem kakovosti, do delavca v transportu in skladišču, saj smo priče, da nam že blago iz delovne organizacije odhaja poškodovano! Velikokrat ugotavljamo, da blago iz Jugoslavije zastaja v primerjavi z enakim blagom iz drugih držav po kvalitativnih, funkcionalnih in estetskih lastnostih. Mednarodni trg ne pozna sistema — »vse se da prodati«.

Poleg izvoza naših gotovih izdelkov, naj bi še bolj zaživele tudi t. im. višje oblike sodelovanja. Prve skromne rezultate imamo že v letu 1981, načrtujemo naslednje — nove, večinoma v dežele v razvoju, saj je to oblika, ki ima prednosti v primerjavi z navadno prodajo končnega izdelka. V državah v razvoju obstoja veliko zanimanje za različne oblike dodelav. Pester program naše proizvodnje, znanje pridobljeno v letih našega intenzivnega razvoja ter razpoložljivi kadri, nam dajejo možnosti za hitrejšo uresničitev že začelih del. Malta je primer, ki bi mu sledili novi obrati v Siriji, Angoli, Nigeriji in še kje drugje. V sklop intenzivnih prizadevanj spadajo tudi dodelave za znanega kupca. Ta način sicer zmanjšuje v celoti ustvarjeni devizni priliv, je pa vsekakor zanimiv, predvsem v primerih, ko nimamo dovolj deviznih sredstev za nabavo repromateriala iz uvoza, saj nam »znani kupec« dobavlja material za predelavo.

Naša proizvodnja bo tudi v prihodnjem obdobju v veliki meri vezana na uvoz, potrebnega domačega materiala namreč nimamo za nadomestilo. Sodelovanje z domačimi proizvajalci nadomestil je dalo spodbudne rezultate. Primeri: domača PP folija iz Zadra, PVC folija iz Jugovinila, lepila Mitola, poskusi opravljeni v Melaminu v Kočevju, domači škrob iz Subotice in podobno, naj bi bili dokaz, da se tudi v naši proizvodnji lahko uporablja domač izdelek. Zato bo naloga razvojne službe v letu 1982 posvečena predvsem temu delu.

V reprodukcijski verigi sicer

nastajajo novi problemi — proizvodnja pri omenjenih proizvajalcih poteka z uporabo uvoženih surovin, toda skupno razreševanje problematike nabave naj bi dalo ugodnejše rezultate.

Vstopamo v drugo leto srednjeročnega obdobja 1981—1985, imamo verificiran program nadaljnjega razvoja ter zelo intenzivno investicijsko dejavnost v preteklih letih. Iz letošnjega leta prenašamo v novo 1982 investicijo v novo grafiko, v upanju, da jo bomo uspešno dokončali. Nove naložbe bomo morali uskladiti z realnimi materialnimi in dohodkovnimi možnostmi. Zavedati se moramo omejenih možnosti kreditiranja domačih bank ter deviznih obveznosti pri najemanju novih kreditov. Vse naložbe morajo zadostiti družbeno verificirane kriterije, pri čemer je zelo pomembna izvozna usmeritev prihodnje proizvodnje. Vsaka naložba gre skozi »sito in rešeto«, pri čemer ima poleg izvozne usmeritve pomembno vlogo dohodkovno povezovanje. Naš program je pri sovlagateljih naletel na veliko zanimanje, saj so pripravljene združiti okrog 800 milijonov din! V letu 1982 predvidevamo izvršitev rekonstrukcije celuloze v TOZD Medvode, saj je sedanja oprema (kuhalniki) v kritičnem stanju. Z rekonstrukcijo sušilnega dela premaznega stroja v AC pa naj bi izboljšali energetske bilanco (prehod na ogrevanje s plinom).

Sodelovanje in krepitev tega z manj razvitimi področji v SR Sloveniji in Jugoslaviji ter z drugimi republikami, naj bi bila tudi naloga, ki jo ne smemo zapostaviti. Vstopamo v »novo stabilizacijsko leto«, z novimi nalogami, z nujno spremenjeno miselnostjo in oceno, kaj moramo narediti na področju izvozne-uvodne dejavnosti. Naloga niso lahke, toda dosedanja zavest, delovni rezultati, uspešni samoupravni dogovori na ravni DO in v širšem prostoru, naj bi bili zagotovilo za uspešno razreševanje tudi teh novih, ne lahkih nalog.

Ob koncu naj zaželim vsem našim delavcem prijetno novoletno praznovanje, zadovoljno in zdravo leto 1982, v upanju, da ga bomo tudi poslovno uspešno preživeli.

Milan Zupančič

KAKO SMO POSLOVALI V LETU 1981 IN KAKŠEN JE POGLED V PRIHODNOST

Zaključek leta je prav gotovo najbolj primeren čas za oceno gospodarjenja v letu, ki se izteka, pa tudi čas, ko analiziramo uspehe, težave in probleme, s katerimi smo se v okolju, kjer delamo in živimo, srečevali. Z naglico se približuje konec leta, s tem pa tudi zaključek prvega leta srednjeročnega obdobja 1981—1985, za katerega smo se dogovorili, da mora biti obdobje stabilizacije. In kaj to pomeni? Predvsem to, da lahko porabimo samo toliko, kolikor bomo ustvarili, oziroma še celo manj. Zakaj? Predvsem zato, ker smo v preteklih letih razdeljevali več kot smo naredili in ker smo hiter družbenogospodarski razvoj dosegli med drugim tudi z vedno večjim zadolževanjem v tujini. Po drugi strani pa smo se sami v premajhni meri vključevali na zunanja tržišča, čeprav je zaradi neugodnih gibanj na svetovnih trgih in v mednarodnih gospodarskih odnosih prodor na tuje trge iz leta v leto težji.

Če analiziramo razvoj jugoslovanske družbe v letu 1981 lahko ugotovimo, da se je pričel letos na vseh področjih odločnejši in bolj organiziran boj za gospodarsko stabilizacijo. Realno so se prikazali problemi, s katerimi se naša družba srečuje, pa ne zato, da bi širili napetost med ljudmi, temveč da nakopičene probleme vsi skupaj poskušamo čimprej rešiti. Boj, ki bo moral vključiti vse družbene sile za reševanje aktualnih problemov, bo trajal nekaj let. Obstajajo vsi realni predpogoji, da to lahko dobimo, seveda ob pogoju, da nadaljujemo, kar smo letos začeli.

Sicer pa za leto 1981 veljajo naslednje značilnosti:

— okrepljen je položaj in vloga delavca kot osnovnega nosilca družbene reprodukcije;

— čeprav delegatski sistem še ni zaživel v vsej svoji popolnosti, pa se vendarle čuti vse večja vlo-

ga in vpliv delovnih ljudi na odločitve na vseh ravneh;

— vloga samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja se še ni uveljavila tako, da bi resnično na temelju »čistih računov«, ki so pogoj za trajnejše sodelovanje, lahko oblikovali poslovno politiko.

Še vedno je namreč čutiti preveč ozkega, podjetniškega gledanja, preveč je kratkoročnih ciljev, prepogosto se obravnava kot da nas zakonitosti družbenogospodarskega sistema ne zadevajo. Prav zaradi takšnega obnašanja so vse prepogostokrat potrebni intervencijski zakoni, oziroma poseganje, v družbenogospodarske odnose z začasnimi ukrepi.

— V letu 1981 so bili uresničeni globalni cilji razvoja naše družbe, ki smo jih zapisali v resolucijo za leto 1981.

Vendar, kot je znano, na področju zunanjetrgovinske menjave ne dosegamo zastavljenih ciljev, čeprav se vendarle naš devizni primanjkljaj zmanjšuje. Zaradi velikih težav pri zagotavljanju surovin, posebno tistih iz uvoza, tudi obseg proizvodnje, kakršen je bil načrtovan za leto 1981 ne bo v celoti uresničen. Posledice tega so motnje pri poslovanju, trganje reprodukcijskih verig, izsiljevanje cen, nelojalna konkurenca, zapiranje podjetij v občinski in republiške okvire.

— Težki in zaostreni pogoji poslovanja in stagnacija proizvodnje so vidni pri povečanem številu iskalcev zaposlitve. Stopnja rasti zaposlovanja je nižja od priliva kadrov, zato že danes postaja vedno bolj aktualno vprašanje, kam z mladimi ljudmi, ki prihajajo iz šol in bodo v najkrajšem času želeli svoje teoretično znanje prenesti v prakso?

— Realni osebni dohodki padajo, saj njihova nominalna rast ni mogla dohiteti inflacije, ki je v letu 1981 prešla vsa pričakovanja.

— Investicijska mrzlica, oziroma apetiti po novih naložbah so se nekoliko umirili, k čemer je prispevalo tudi priznanje o nujnosti selektivne politike na področju investicij, nižja akumulacijska sposobnost združenega dela, nekateri zakonski predpisi na področju naložb itd.

Z vsemi temi problemi in težavami vstopamo v leto 1982. Pa vendarle nas pogled v prihodnost, kljub težkemu gospodarstvenemu stanju in nakopičenim problemom ne bi smel obdajati z malodušjem. Nasprotno. Z akcijo, s takšno politiko gospodarjenja, ki izhaja iz realnih pogojev poslovanja, predvsem pa z večjim izkoriščanjem notranjih rezerv, ki jih imamo v vseh delovnih okoljih in na vseh ravneh, je cilje, kakršne si naša družba zastavlja za leto 1982, možno doseči. Ne samo možno, te cilje moramo doseči, ker bo sicer naslednje leto še težje, saj bo proizvodnja še bolj stagnirala in padla. Problemi z zaposlovanjem bodo še večji, kar bo imelo za posledico še večji padec realnih osebnih dohodkov. To pa ne moremo in ne smemo več dopustiti. Zagotoviti moramo tak sistem delitve, ki bo izražen z nagrajevanjem po delu in rezultatih dela in ki bodo ekonomsko stimulatívni, zaščititi pa je treba tudi življenjski standard delavskih družin z najmanjšimi dohodki. Res je, da je v veliki meri uspeh stabilizacije za leto 1982 odvisen od ukrepov, ki bodo še sprejeti na ravni federacije in republike za leto 1982, res pa je tudi to, da lahko prispeva k stabilizaciji vsak delavec na svojem delovnem področju, saj ugotavljamo, da z večjo izkoriščenostjo proizvodnih zmogljivosti, z racionalnejšo izrabo delovnega časa, z boljšo organizacijo dela, z večjo odgovornostjo do dela in družbenih sredstev, predvsem pa z nagrajevanjem po delu, lahko bistveno pripomoremo k rezulta-

tom, ki jih zahteva stabilizacija.

Vendar moramo priznati, da je sistem, kakršnega ima Jugoslavija, to je sistem socialističnega samoupravljanja, družbeni sistem, ki nastaja, se razvija. Za razvoj pa je potreben čas. In čas je potreben predvsem zato, da se uskladi razvoj proizvodnih sil

s proizvodnimi odnosi. Kaj to pomeni? Predvsem to, da bomo morali z razvojem novih tehnologij, novih razvojnih programov razvijati in krepiti predvsem družbenogospodarske odnose, ki temeljijo na svobodi delovnega človeka, ki upravlja s sredstvi družbene lastnine. Predvsem bo

treba spremeniti odnos do dela, odnos do vsega tega, kar so generacije pred nami ustvarile, ohraniti in še utrditi ugled, ki ga je v težkih letih II. svetovne vojne in tudi v povojnem času izbojevala jugoslovanska družba pod Titovim vodstvom.

IN KAKO SMO GOSPODARILI V AERU V LETU 1981? KAJ NAM PRINAŠA LETO 1982?

Kljub velikim problemom in težavam, s katerimi se je naša delovna organizacija srečevala v letu 1981, je vendarle bilo leto 1981 uspešno.

Uspešno je bilo tako z vidika doseganja plansko zastavljenih ciljev za leto 1981, kot tudi, če rezultate primerjamo z rezultati preteklega leta.

Če strnemo značilnosti poslovanja naše delovne organizacije v letu 1981, lahko ugotovimo naslednje:

1. Delali smo v zaostrenih pogojih gospodarjenja, ki so se odražali predvsem na težavah pri zagotavljanju surovin in repromateriala. Te težave so se stopnjevale iz meseca v mesec, kar je bilo najbolj občutno tudi pri obsegu proizvodnje. Niso pa se pojavljali le primeri s surovina mi iz uvoza, težave so nastajale tudi pri zagotavljanju surovin od domačih dobaviteljev. Po predvidevanjih bomo dosegli v letu 1981 okrog 42.000 ton prodaje, kar je sicer za 4 % več kot je bilo doseženo v preteklem letu, pa vendarle za 6 % manj od planirane za letošnje leto. Vrednost prodaje bo znašala za leto 1981 okoli 4.300 milijonov din, kar pomeni preseganje plana za 1 % in večjo vrednost prodaje za 40 % glede na preteklo leto.

2. Na področju zaposlovanja ni čutiti bistvenih porastov. Ocenjujemo, da nas bo konec leta v DO Aero zaposlenih okrog 2.360 delavcev, kar pomeni za 0,5 % več zaposlenih kot konec leta 1980

(12 delavcev), oziroma za 50 delavcev manj kot je bilo načrtovano za leto 1981.

Največja odstopanja pri zaposlovanju so v TOZD Kemija Šempeter, ki ni realizirala plana kadrov zaradi zakasnitev pri investiciji S-3.

Tudi Kemija Celje ni realizirala plana zaposlenih delno zaradi nerealno postavljenega plana, delno pa je nadomestila iskala z notranjimi rezervami. Sicer pa je potrebno poudariti racionalnost zaposlovanja v vseh tozd v letu 1981, s posebnim poudarkom, da je prednost pri zaposlovanju imela proizvodnja in razvojna dejavnost. Takšno politiko in njeno dosledno izvajanje bo potrebno uveljaviti tudi v letu 1982.

3. Produktivnost dela je imela v letu 1981 pozitivne trende. Tako se je povečala količinska produktivnost za 3,6 %, vrednostna produktivnost dela pa za 17 %, glede na istovrstne kazalce uspešnosti poslovanja v preteklem letu. Ocenjujemo, da bo na enega zaposlenega doseženo okoli 28 ton proizvodnje, kar vrednostno predstavlja 1,844.000 din proizvodnje na zaposlenega v DO AERO.

4. Rezultati na področju uvožno-izvozne politike žal niso tako ugodni, kot smo načrtovali v planu za leto 1981. Izvoz bo po predvidevanjih dosežen le v višini okrog 11 milijonov dolarjev, kar predstavlja tri četrtine plana. Res pa je, da so bili izvozni

cilji po planu za leto 1981 izredno visoki in smo kljub nedoseganju plana izvoza povečali izvoz glede na leto 1980, kar za 40 %. Večina izvoza je usmerjena na konvertibilno področje, saj predstavlja klirinški izvoz le 3 % celotnega izvoza.

Kljub temu, da je glede na proizvodni asortiman in strukturo proizvodnje naša delovna organizacija v veliki meri vezana na uvoz surovin, je bilo možno v letu 1981 uvoziti v DO AERO le za 9 milijonov dolarjev surovin in repromateriala, kar predstavlja le 80 % uvoza, ki smo ga dosegli v letu 1980 in le 55 % plana uvoza za leto 1980.

Težave pri uvozu so nastajale iz več razlogov. Na eni strani zato, ker nismo dosegali plana izvoza, pa tudi izvozno-uvozna politika se je med letom 1981 spreminjala. Kljub vsem temu primerjava uvoza z izvozom kaže, da se je delež izvoza v uvozu iz meseca v mesec izboljševal in je izvoz kar za 20 % večji kot je bil dosežen uvoz v letu 1981.

Ker pa so bile potrebe po deviznih sredstvih v letu 1981 večje kot jih je bilo možno zagotoviti z lastnim izvozom, smo si zagotovili ostala potrebna devizna sredstva z združevanjem sredstev, oziroma s samoupravnimi sporazumi.

5. Na področju investicij je AERO v letu 1981 dosegel pomembno zmago. Zaključena je bila investicija v razširitev pro- (Nadaljevanje na 6. strani)

(Nadaljevanje s 5. strani)
izvodnje samolepilnih trakov v TOZD Kemija Sempeter. Investicija bo omogočala podvojitev proizvodnih zmogljivosti obrata selotejp in zaposlila devet delavcev. S to investicijo, katere predračunska vrednost znaša 200 milijonov din bo zagotovljena večja količina lepilnih trakov za domače tržišče, del proizvodnje pa bo usmerjen tudi v izvoz. Efekte te investicije bo čutili že v letu 1982.

6. In kakšne rezultate pričakujemo pri ustvarjanju celotnega prihodka in njegove delitve v letu 1981? Ocenjujemo, da bo v letu 1981 doseženo okoli 5.000 milijonov din celotnega prihodka, kar je za 8 % več kot je planirano za leto 1981, in za 53 % več kot je bilo doseženega celotnega prihodka v letu 1980.

Dohodek narašča hitreje od rasti celotnega prihodka in bo konec leta znašal okoli 2.000 milijonov din, kar uvršča AERO med nadpovprečna podjetja v okviru panoge. V letošnjem letu bo plan dohodka presežen za 24 %, glede na leto 1980 pa bo večji kar za 52 %. Delež izvoza v celotnem prihodu znaša le 6 %, kar pomeni, da smo se kot delovna organizacija pa tudi kot posamezni tozd premalo vključili v mednarodna tržišča, čeprav po drugi strani povpraševanja po naših proizvodih znatno presega ponudbo na domačem trgu. Bruto akumulacija, ki je pomemben kazalec akumulacijske in reprodukcijske sposobnosti gospodarjenja bo konec leta 1981 znašala v DO AERO okoli 750 milijonov din, kar predstavlja 38 % dohodka, oziroma 13 % celotnega prihodka.

Za osebne dohodke je v letu 1981 namenjeno okoli 457 milijonov din, kar je 6 % več kot je bilo planirano za leto 1981 in 20 % več kot je bilo teh sredstev porabljenih v letu 1980.

Povprečni neto OD na delavca bodo po oceni znašali v letu 1981 12.500 din, kar je za 15 % nad planiranim in za 36 % nad neto OD v letu 1980.

Rezultati, kakršne dosegamo na ravni delovne organizacije, so dejansko rezultat tesne poslov-

ne povezanosti vseh tozd, združenih v DO AERO. Vse večja in vedno močnejša postaja ta dohodkovna vez, zato je treba to vez v prihodnje še okrepiti. To pa bo možno le z tesnim medsebojnim sodelovanjem, enotno dogovorjeno poslovno politiko, poštenimi računi, ki bodo zagotovili dolgoročno stabilno poslovanje, kar je v današnjem času resnično zahteva in težka naloga.

In kaj se nam obeta v letu 1982?

V leto 1982 vstopamo s cilji, ki smo jih zapisali v naše srednjeročne plane in ki so cilj širše družbene skupnosti. To je stabilizacija gospodarskega in družbenega položaja. Znano je, da je prvenstvena naloga leta 1982 povečanje izvoza, ki naj bi omogočil, da bi tudi proizvodnja vendarle doživela postopno oživitve in bi omogočila zaposlitev kadrov, posebno mladih.

Prioritetna naloga v letu 1982 je prav tako povečanje izkoriščenosti zmogljivosti (tako proizvodnih kot delovnih), po drugi strani pa ima na področju investicij prioriteto zaključitev I. faze nove Grafike in pričetek rekonstrukcije celuloze in PS-2 v TOZD Medvode ter začetek investicije v rekonstrukcijo AC I v TOZD Kemija Celje.

Večino kakovostnih sredstev bo treba nameniti za združevanje sredstev z dobavitelji surovin in repromateriala in za zagotovitev deviznih sredstev, ki nam bodo v letu 1982 potrebna za nemošteno proizvodnjo. Po predvidevanjih se bo v letu 1982 povečal fizični obseg proizvodnje za 6 %, kar pomeni tudi povečanje produktivnosti dela.

Kljub želji in potrebi, da zaposlenost v letu 1982 ne bi presegla stopnje rasti 1 % (razen tam, kjer je predvideno povečanje proizvodnih zmogljivosti in v okviru razvojnih svetov), so ponovno težnje tako v tozd kot v DSSS po večjem številu zaposlenih (od 2—5 %).

Izvozni plani so za leto 1982 postavljeni visoko, vendar ocenjujemo, da so realni. Tako bi se naj v letu 1982 izvoz povečal kar za 23 %, vendar so tu-

di potrebe po uvozu večje, kot so možnosti v širšem družbenem prostoru. Bolj kot kdajkoli dolej pa bodo OZD odvisne od lastnega izvoza, oziroma od deviznih sredstev, ki jih bodo ustvarile z lastnim izvozom in z združevanjem sredstev.

Če bodo plansko zastavljeni cilji uresničeni, ocenjujemo, da bo možno povečati OD za 25 %, kar pomeni, da vendarle realni OD ne bi smeli v letu 1982 pasti pod raven doseženih v letu 1981.

Naj ob koncu navedem še naslednje: Plan je prognoza razvoja za določeno časovno obdobje. V leto 1982 vstopamo, ko združeno delo še ne pozna vseh pogojev gospodarjenja, s katerimi se bo srečevalo. Pa vendar okvirne smernice razvoja naše družbe pa tudi AERA za prihodnje leto poznamo. Poznamo tudi cilje, ki jih moramo doseči, oziroma vsaj težiti k temu, da se jim približamo. Poznamo tudi naloge, ki jih ima vsak na svojem področju dela, zato moramo vse napore usmeriti v to, da bomo tudi konec leta 1982 ugotavljali tako uspešne poslovne rezultate kot jih beležimo ob zaključku leta 1981.

Sonja Krašovec

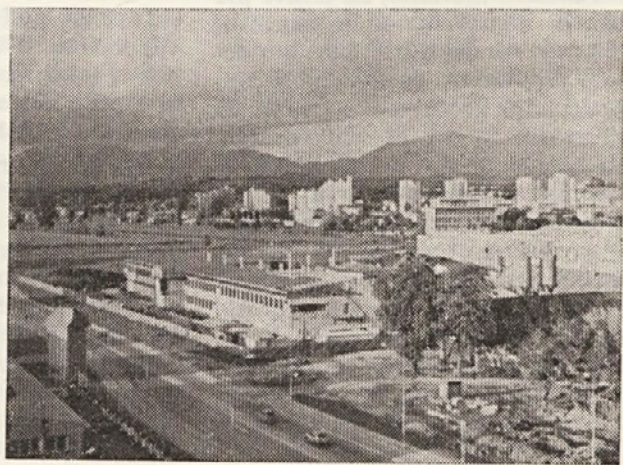
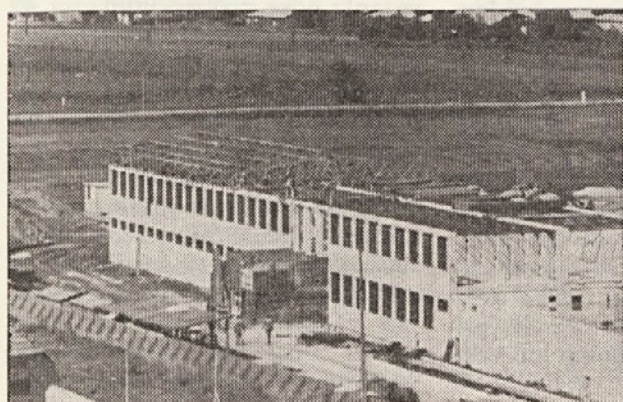
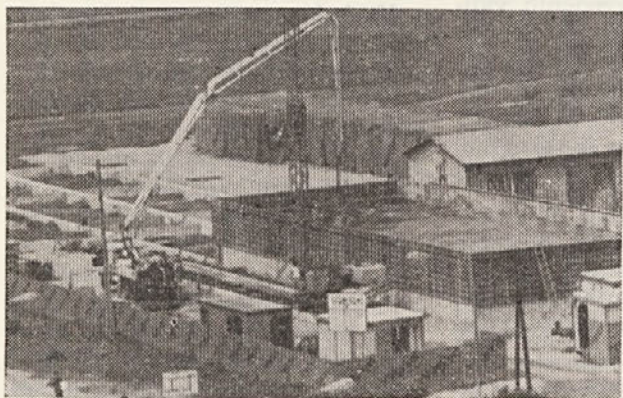
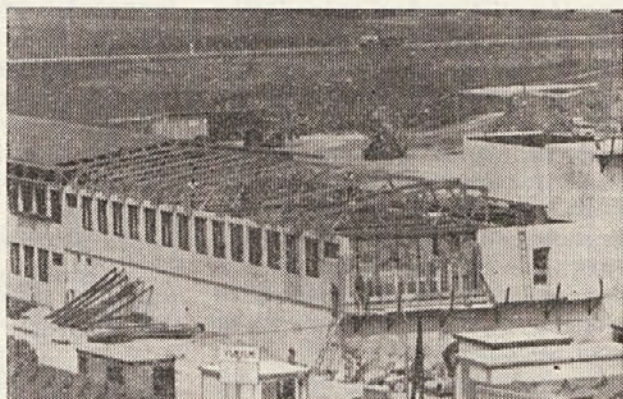
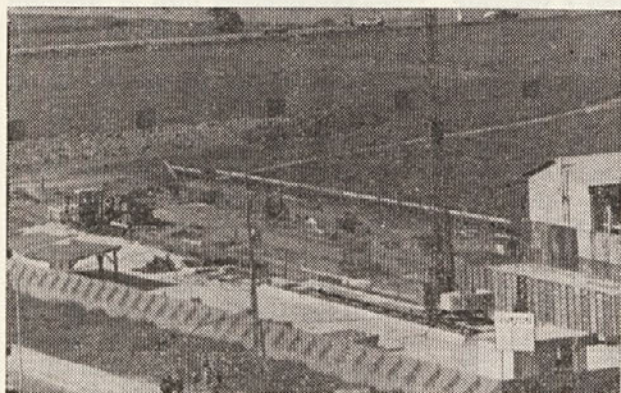
*Dopisujte
v naše glasilo*

KAKO RASTE NAŠA NOVA GRAFIKA

Naš sodelavec, Vid KRHEN, strojni stavec v naši grafiki, se v prostem času ljubiteljsko ukvarja s fotografiranjem. Tako je nastala tudi serija dokumentarnih posnetkov o nastajanju in gradnji naše nove grafike. Objavljamo pa, žal, le nekaj pomembnejših slikovnih zapisov.

VLOGA RAZISKOVALNE DEJAVNOSTI V ČASU GOSPODARSKE STABILIZACIJE

Vsekakor moramo, kljub težki gospodarski situaciji, tudi v okviru raziskovalne dejavnosti razmišljati dolgoročno. Menim, da moramo ob nalogah, ki pomagajo reševati trenutno gospodarsko situacijo, izvrševati tudi vse tiste, ki so povezane z nadaljnjim razvojem lastnega znanja in ki morajo slediti razvojnim tokovom v svetu. Vedeti moramo, da nas bodo razvojna gibanja vse bolj silila v stalno preverjanje lastnih sposobnosti (znanja, produktivnosti) na mednarodnem tržišču, ker je danes povsem jasno, da nobeno zaprto gospodarstvo ne more preživeti.

Ena od osnovnih nalog raziskovalne enote v delovni organizaciji mora biti predvsem povezovanje vseh strokovnih delavcev v okviru posameznih nalog. Vse bolj je izrazita potreba po povezovanju strokovnjakov iz različnih področij dela (ekonomija, stroj, elektronika, kemija, tehnologija itd.). Prav tako bo potrebno v tem času čimveč doseči na področju množične inventivne dejavnosti. Tu mislim predvsem na načrtno usmerjanje te dejavnosti v reševanje posameznih strokovnih problemov.

V okviru raziskovalne enote smo se lotili nalog, ki so tesno povezane z reševanjem trenutne situacije in nalog, ki so dolgoročno usmerjene.

Povedati moramo, da težave pri oskrbi s surovinami in vzorci otežujejo osnovno raziskovalno delo, predvsem pa onemogočajo realizacijo projektov, ki smo jih postavili za cilj, v tem srednjeročnem obdobju. Ugotavljali smo namreč, da novi proizvodi, ki jih vključujemo na obstoječo opremo, ob drugih proizvodih nimajo velike perspektive, ker je v tem gospodarskem trenutku nemogoče oskrbovati proizvodnjo, ki ne daje dela vse leto in ne predstavlja osnovni Aerov proizvod. Od tod izhaja naš cilj, delati na večjih raziskovalnih projektih.

K reševanju prve naloge, ki je tesno povezana z današnjo gospodarsko situacijo, smo pristopili s sistematično obdelavo naših uvoznih surovin. Uvozni material je mogoče obravnavati v več vidikov:

- količina in vrednost
- akumulativnost proizvoda z uvoženimi surovinami
- izvozna interesantnost (delež uvoženih surovin v izvozni ceni, prav bi bilo, če bi služba izvoza pripravila tako analizo)
- instalirana oprema — tehnologija, za možno proizvodnjo takih surovin
- skupne potrebe po uvozni surovini na celotnem jugoslovanskem področju
- izvozne možnosti za posamezno surovino.

Pri naših analizah smo upoštevali nekatere od navedenih vidikov, vendar je situacija danes tako kritična, da lahko prespektivno obdržimo le naslednji vrstni red področij možnosti zamenjav:

- a) Na prvem mestu so surovine, ki bi jih lahko izdelali iz domačih naravnih surovin.
- b) Na drugem mestu so surovine, ki jih lahko izdelamo iz doma izdelanih predproduktov, za katere sicer nekdo drug uvažava surovine.
- c) Na tretjem mestu pa so surovine, ki jih lahko sami izdelamo iz uvoženih surovin.

Iz tega področja dela za naš cilj v letu 1982 predlagamo pravo takšnega obsega zamenjav, ki sicer v naši uvozni bilanci predstavljajo 30 milijonov din.

Vsi v delovni organizaciji moramo vedeti, da je ta obveznost zelo velika. Te naloge bodo zahtevale tudi velika prizadevanja delavcev v posameznih TOZD in odgovornih delavcev v DO. Naša naloga je pripraviti zamenjavo v strokovnem smislu, veliko dela pa moramo nato še opraviti pri dejanski realizaciji dobav takšnih novih surovin.

Posamezne raziskovalne projekte, ki jih pripravljamo, pa smo obdelali po naslednjih parametrih:

- oskrba s surovinami
- posamezne faze v razvoju programa z vidika oskrbe s surovinami
- predvidena tehnološka oprema
- izvozne možnosti
- predvidena vlaganja in predvideni ekonomski učinek.

Podatki so pripravljani v okviru današnjih možnosti. Tekom časa jih bomo dopolnjevali in ocenjevali njihovo vrednost. To nalogo bo opravljal razvojni svet. Če bodo programi realizirani v predlaganem obsegu oz., če bodo objektivni pogoji za njihovo realizacijo, bodo predstavljali za približno 50 % večjo realizacijo naše DO.

Vsekakor se moramo zavedati, da bomo programe med realizacijo spreminjali, zamenjevali itd., kot bodo pač narekovala nove ugotovitve v zvezi z njimi.

Predlagani programi so:

- program kapsuliranja
- program termopapirjev
- program mehanskih kopirnih folij
- energetski program
- samolepilni papirji
- osnovno-kemijski proizvodi.

Realizacija programa bo vsekakor zahtevala več naporov vseh delavcev v DO (večja vlaganja v raziskave in realizacijo projektov, angažiranje strokovnjakov za uvajanje nove proizvodnje).

Končno pa bo za realizacijo navedenih nalog zelo pomembno širše, večje vključevanje naše raziskovalne dejavnosti v slovenski prostor. Tu gre za poglobljeno povezovanje z znanstvenimi inštituti in raziskovalnimi enotami v drugih DO. Prav s tem ciljem tudi ustanovljamo raziskovalno enoto v naši delovni organizaciji.

Vasja Birsa

O DELU KOMISIJE ZA PRIPRAVO NOVE METODE VREDNOTENJA DEL V DO AERO

Druženopolitični aktiv DO AERO je v zadnjem trimesečju leta 1979 obravnaval analizo s področja sistema delitve OD po delu v DO AERO. Med ugotovitvami je bilo posebej izpostavljeno stanje neuskkljenih ocenitev del in nalog, do katerih je prišlo s številnimi prevrednotenji del v času sprejetja metode v letu 1976 do 1979. Postopno porušena razmerja med zahtevnostmi del so se skušala uskladiti vzporedno s postopkom sprejemanja novih razvidov del in nalog v letu 1979, vendar se je v času javne razprave pokazala težnja po prevrednotenju več kot 50 % vseh del, kar pa bi pogojevalo uskladitev še nadaljnjih 50 % del. Takšna akcija pa po obstoječi metodi AODN ni mogoča, ker so bili posamezni elementi metode že v preveliki mera izrabljeni in bi usklajevanje po določenih metodologije pomenila tudi veliko uskladitev v negativnem smislu.

Na osnovi takšnih ugotovitev je bila sprejeta odločitev, da se pristopi k pripravi nove metode vrednotenja del v DO Aero.

Poslovni svet DO Aero je obravnaval predlog strokovne službe o možnih nosilcih za izvedbo nove metode vrednotenja del. Predlog je predvideval kot nosilec: zunanja institucija, posebna komisija na ravni DO, katerih člani se izločijo iz delovnega procesa; ali komisija na ravni DO brez izločitve članov iz delovnega procesa.

Izmed navedenih predlogov je bila naloga zaupana posebni komisiji na ravni DO, v kateri so vključeni predstavniki TOZD, oziroma DSSS ter strokovni sodelavci, ki poleg svojega rednega dela opravljajo še to nalogo.

Po mnenju Poslovnega sveta je samo s komisijo v okviru DO možno realizirati nalogo tako, da bodo izražene specifike in poslovna politika DO Aero.

Delavski sveti TOZD in DSSS so

na osnovi odločitve Poslovnega sveta na svojih sejah, v času od novembra 1979 do januarja 1980, imenovali svoje predstavnike.

Komisija je za pripravo nove metode vrednotenja del na ravni DO bila konstituirana 18. 2. 1980. Sestavljena je bila iz predstavnikov TOZD, oz. DSS, ter strokovnih sodelavcev.

Kljub osnovni usmeritvi, da se nova metoda vrednotenja del pripravi enotno za vse TOZD, oziroma DSSS, vključno TOZD Tovarna celuloze in papirja Medvode; omenjena TOZD ni pristopila, niti se ni odzvala na posredovane opomine.

Komisija je za svoje delo pripravila terminski program dela v obliki mrežnega programa aktivnosti z roki izvedbe in zadolžitvami. Osnovne vsebinske naloge, ki si jih je komisija zastavila, so:

— opredelitev metode razvida del;

— opredelitev metode ugotavljanja zahtev in pogojev ter vrednotenja del;

— opredelitev ustreznih samoupravnih splošnih aktov, ki pravno urejajo ta področja.

Člani komisije so zaupano nalogo vršili poleg svojega rednega dela. Za realizacijo naloge je bilo potrebno žrtvovati tudi zelo veliko prostega časa.

Na osnovi osnovnega izhodišča o pripravi metodologije razvida in vrednotenja del, za vse TOZD in DSSS, je delo komisije potekalo v dveh oblikah, in sicer: delovanje članov komisije kot delovne skupine za pripravo enotnih stališč in usklajevanje med tozd ter delovanje članov komisije kot nosilcev za realizacijo posameznih nalog TOZD oziroma DSSS.

Kot nosilci enotnih zadolžitev so člani komisije v TOZD, oziroma DSSS, s pomočjo ožjega strokovnega teama realizirali zadolžitve in vanje vgradili politiko in specifiko nagrajevanja svoje

TOZD in DSSS. Različna stališča med TOZD in DSSS so v nadaljnjem delu člani komisije usklajevali kot delovna skupina na ravni DO.

Pri delu je komisija naletela na veliko vprašanj, ki so posledica različnih tehnoloških procesov v naši DO (grafika, kemija, strokovne službe), kar je razvidno v različnih organizacijskih pristopih, v različnih vsebinah del. Kljub problemom so bila med seboj dosledno usklajena vsa enaka dela, tako v okvirih TOZD kot med TOZD oziroma DSSS.

Pri fazi usklajevanja je bilo delo komisije najtežje in tudi časovno najobsežnejše. Ob temeljitem vsebinskem pregledu vseh razpoložljivih dokumentov je komisija ugotavljala tudi nekatere neuskkljenosti, ki jih je možno razrešiti. Zato je svoje zaključke posredovala ustreznim strokovnim službam in Poslovnemu svetu DO Aero. Zadnje je bilo tudi razlog, da je delo trajalo nekoliko dlje kot smo načrtovali.

Najpomembnejša izhodišča, ki jih je komisija oblikovala pred pristopom k izdelavi metode vrednotenja ugotovljenih zahtev in pogojev, so naslednja:

— doseči ustrežnejše vrednotenje proizvodnega dela ter strokovno-kreativnega dela v primerjavi z administrativnimi in izvajalnimi deli, na osnovi stališč in priporočil Republiškega sveta zveze sindikatov SRS na področju uveljavljanja načela delitve po delu in rezultatih dela;

— zastaviti takšen sistem vrednotenja, ki ne bo dopuščal, da bi kdo izmed delavcev zaradi nove ocenitve prejel nižji neto OD za poln delovnih čas (184 ur), kot ga prejema po obstoječi metodi;

— ob vrednotenju zahtev in pogojev za dela upoštevati pomembnost posameznih funkcij v poslovanju DO;

(Nadaljevanje na 10. strani)

(Nadaljevanje z 9. strani)

— doseči uskladitev doslej narušenih razmerij.

Pregled številnih primerjalnih analiz, ki so bile pripravljene na osnovi doseženih rezultatov analitičnega vrednotenja del po novi metodi in rezultatih obstoječe analitične ocene del, v celoti potrjuje osnovna izhodišča, ki smo

jih z novo metodo na osnovi družbenih usmeritev morali doseči.

Komisija je s strokovno pripravo celotnega gradiva svoje delo zaključila 26. novembra 1981 ter ga posredovala Poslovnemu svetu DO Aero, ki je na svoji posebni seji 10. decembra temeljito preučil ustreznost nove metode vrednotenja del ter menil,

da je sprejemljiva za posredovanje v nadaljnji postopek samoupravnega sprejemanja.

Na osnovi predvidenega terminskega programa se postopek samoupravnega sprejemanja prične takoj v prvem tednu januarja 1982 in bi naj bil predvidoma zaključen do konca marca 1982.

Jožica Košak

PRED VOLITVAMI

Delegatom delavskih svetov, samoupravnih delavskih kontrol in disciplinskih komisij se izteka mandatno obdobje. Pred nami je zahtevna in odgovorna naloga evidentiranja, kandidiranja in volitev v navedene samoupravne organe za mandatno obdobje 1982—1984. Za mandatno obdobje 1982—1986 pa bomo volili delegacije samoupravnih interesnih in družbenopolitičnih skupnosti.

Formalno-pravno ureja to področje Zakon o volitvah in odpoklicu organov upravljanja in o imenovanju poslovodnih organov v organizacijah združenega dela (Ur. l. SRS, št. 23/77).

To je navidezno enostaven, kratek in na prvi pogled manj pomemben zakon, seveda če ne upoštevamo velikih in pomembnih sprememb v družbenogospodarskem položaju delavcev. Z razvojem socialistične samoupravne demokracije je omenjeni zakon le del našega novega volilnega sistema.

Z Ustavo in zakoni so določeni samo nekateri organi, ki jih morajo voliti delavci v organizacijah združenega dela in sredstev. V vsaki OZD, v kateri združuje delo več kot 30 delavcev, volijo le-ti organ upravljanja — delavski svet. Organ upravljanja, ki neposredno odloča o pravicah, oziroma obveznostih delavcev, mora biti neposredno izvoljen z delegiranjem delegatov. Tako volimo delegate v organe upravljanja od TOZD do sestavljenih oblik OZD, v organe sa-

moupravne delavske kontrole ter disciplinske komisije, prav tako tudi delegate organov drugih oblik združevanja dela in sredstev.

Število delegatov organov upravljanja in delegacij določimo s samoupravnimi splošnimi akti.

Volitve morajo biti razpisane najkasneje 30 dni pred potekom mandatne dobe. Volitve se opravijo na začetku leta ali najkasneje v šestdesetih dneh po sprejetju zaključnega računa, če zakon ne določa drugače. Razpis volitev je torej vezan na potek mandatne dobe izvoljenim delegatom na začetek leta in dvomesečni rok od sprejema zaključnega računa.

Volitve delegatov v organe upravljanja in delegacije SIS ter Zbora združenega dela razpišejo delavski sveti TOZD. S sklepom o razpisu volitev morajo določiti dan, od katerega začno teči roki za izvedbo posameznih volilnih opravil in dan volitev. Sklep je potrebno objaviti na način, ki velja za objavo samoupravnih aktov.

Volitve v delavski svet in samoupravno delavsko kontrolo delovne organizacije razpiše delavski svet delovne organizacije. Zaradi racionalnosti volilnega postopka je umestno, da vsi delavski sveti TOZD in DO razpišejo volitve za isti dan, saj morajo biti delegati izvoljeni neposredno v temeljnih organizacijah oziroma DSSS.

Sklep o razpisu volitev mora vsebovati tudi imenovanje tričlanske volilne komisije in njihovih namestnikov ter komisijo za sestavo volilnih imenikov. Volilna komisija TOZD, oziroma DSSS, je lahko stalna — imenovana za celotno mandatno obdobje. Za stalnost volilne komisije se zavzemajo tudi določbe Zakona o referendumu in drugih oblikah osebne izjave in Zakona o volitvah in delegiranju v skupščine. Izvajanje referenduma namreč vodijo organi, ki vodijo postopek za volitve delegacij za skupščine družbenopolitičnih skupnosti.

Ob razpisu volitev delavski svet DO prav tako imenuje volilno komisijo, ki pa le koordinira delo volilnih komisij v TOZD in DSSS, saj te opravljajo neposredno tehnično delo v zvezi z pripravo na volitve, ugotavljajo skladnost kandidatne liste z zakonom, imenujejo volilne odbore in nadzirajo njihovo delo, ugotavljajo in razglašajo izid volitev ter poročajo o njih delavskemu svetu. Volilni komisiji je zaupana tudi pomembna funkcija varstva volilne pravice.

Sklep o imenovanju volilne komisije mora biti objavljen z razpisom volitev.

Volilna komisija imenuje volilne odbore. Pri tem je potrebno opozoriti na določbe republiškega kazenskega zakonika, ki določa tudi naslednja dejanja kot

kazniva: kršitev proste odločitve volilca, uničevanje volilnih listin, ponareditev volilnih rezultatov (sprememba števila oddanih glasov z dodajanjem ali odvzemanjem glasovnic ali glasov pri štetju ali pri objavi izida volitev, ki se ne ujema z opravljenim glasovanjem), kršitev tajnosti glasovanja, volilni odbor mora skrbeti, da nihče ne zlorabi volilne pravice, da glasuje namesto drugega ali glasuje več kot enkrat pri istem glasovanju. Komisija za sestavo volilnih imenikov mora z vso skrbnostjo sestaviti volilne imenike po abecednem redu priimkov, po najnovejših podatkih. Volilni imeniki morajo biti pravočasno razgrnjeni, s čemer vsem omogočimo morebitne pripombe.

Evidentiranje možnih kandidatov je bistvena sestavina samoupravno vodene kadrovske politike. Pri kandidiranju moramo z občutkom politične odgovornosti presojati izbiro kandidatov za posamezne funkcije. Sindikat je nosilec in organizator družbenopolitične dejavnosti pri izvedbi volilnega postopka.

Demokratičnost volilnega postopka omogoča delavcem, da svobodno izrazijo svojo voljo pri predlaganju kandidatov in določanju kandidatov. Postopek evidentiranja in kandidiranja je lahko le formalnost in lahko v celotni akciji izzveni v prazno, če tisti, ki določajo kandidate in tisti, ki sprejemajo kandidature, tega ne opravijo odgovorno. Pri tem velja opozoriti na ustavno določilo, ki določa, da je vsak delavec osebno odgovoren za vestno opravljanje samoupravljaljskih funkcij.

Kandidacijski postopek vodi torej sindikalna organizacija, ki sklicuje kandidacijske konference po posameznih delovnih enotah. Kandidacijske konference morajo biti opravljene najkasneje 15 dni pred dnevom glasovanja in so sklepčne le ob prisotnosti večine delavcev delovne enote, za katero je kandidacijska konferenca sklicana. Kandidatna lista mora vsebovati najmanj toliko kandidatov, kolikor delegatov moramo skladno s samoupravni-

mi akti izvoliti iz posameznega dela delovnega procesa.

Najkasneje 10 dni pred dnevom volitev mora sindikalna organizacija predložiti volilni komisiji kandidatno listo s pismenimi izjavami kandidatov, da sprejemajo kandidature.

Volilna komisija preveri kandidatno listo in njeno usklajenost z zakonskimi predpisi. Če ugotovi pomanjkljivosti in napake, jo zavrne predlagatelju, ki je dolžan v 48 urah popraviti formalne pomanjkljivosti. Kandidatna lista mora biti objavljena najkasneje 5 dni pred dnevom volitev.

Volišča in volilne odbore imenuje volilna komisija.

Kandidacijski postopek je vključen z glasovanjem na voliščih. Volitve morajo biti tajne in neposredne. Volišče mora biti odprto v času, ki omogoča vsem volilcem, da opravijo svojo volilno dolžnost. Delavci, ki na dan glasovanja zaradi opravljanja svojih delovnih dolžnosti niso prisotni na volišču (npr. potniki), volijo po pošti.

Ne glede na to, ali se dogovorimo za odprto ali zaprto kandidatno listo, mora biti nedvoumno napisano, koliko delegatov se voli v posamezni samoupravni organ ali delegaciji.

Delavec lahko voli le kandidate, katerih imena so na glasovnici in le za toliko kandidatov kot je treba izvoliti delegatov iz posameznih delov delovnega procesa. Glasovnica je veljavna, če je v njej jasno izražena volja volilca, sicer je neveljavna. Glasovi naknadno pripisanih kandidatov se ne upoštevajo, saj demokratičnost kandidacijskega postopka omogoča uveljavitev želj in hontenj posameznega delovnega območja za kandidiranje določene kandidata.

Volilni odbor ugotavlja izid volitev na volišču. V primeru odprte kandidatne liste so izvoljeni kandidati, ki so prejeli največje število glasov, v primeru zaprte kandidatne liste pa kandidati, ki so dobili večino glasov vseh delavcev, vpisanih v volilni imenik.

Volilna komisija ima v skladu s citiranim zakonom tudi pravico

razveljavitve volitev in zahtevati, da se volitve ponovijo.

Posebnost zakona je, da je potrebno, v primeru, če voli manj kot polovica vseh delavcev TOZD oziroma DSSS, celotni volilni postopek ponoviti.

Nekaj besed posvetimo tudi nadomestnim volitvam. Nadomestne volitve razpiše delavski svet v primeru, če se število delegatov posameznega organa zmanjša za najmanj 3, ali če preneha mandat enemu delegatu delavskega sveta iz posameznega dela delovnega procesa. Nadomestne volitve so nujne tudi v primeru, ko delavci odpokličejo neposredno izvoljen organ ali posamezne delegate. Izid glasovanja v od-poklicu ugotovi in objavi volilna komisija.

Ob koncu pa še nekaj o pravicah volilne komisije, ki skladno z zakonom odloča o ugovorih zaradi nepravilnosti pri delu kandidacijskih konferenc ali volilnega odbora, ki lahko na osnovi utemeljenega ugovora razveljavi kandidacijsko konferenco, oziroma konkerenco za odpoklic, lahko odredi nove volitve in podobno.

Pred nami je odgovorno delo. Da mu bomo kos, je nujno, da se seznanimo z zakonskimi predpisi, ki urejajo volilni postopek. Le pravilno in pravočasno poznavanje volilnega postopka zagotavlja, da se bomo v posameznih fazah volilnega postopka pojavljali kot tvorci in oblikovalci pomembnih sprememb, ki jih prinašajo nove volitve, saj gre pri tem za vse neposrednejše uveljavljanje odločanja vsakogar in vseh o skupnih zadevah.

Erna Golgranc

**biti obveščen
pomeni tudi obveščati**

V letu 1980 je bila od šestih prijavljenih inovacij zavržena samo ena in sicer Inovacija v proizvodnji papirja, pa še ta zato, ker Komisija za inovacije ni mogla obravnavati prijave tako kompleksno, kot je bila podana zaradi nejasnih pogojev, ki vplivajo na proizvodnjo papirja in zaradi nejasnega deleža inovatorjev pri celotni inovaciji. Komisija je predlagala inovatorjem, da celotno inovacijo razdelijo po posameznih izboljšavah in pri vsaki navedejo, kolikšen je delež posameznega inovatorja. S tem se inovatorji niso strinjali in predlogov niso ponovno vložili.

Inovacija avtorja Nikolaja Dimca — Zajemanje odpadne snovi v celulozi — daje odlične finančne rezultate. Idejo o zajemanju izmeta fine sortacije iz sortacije in belilnice je realiziral samoiniciativno. Z zajemanjem se dosega približno 25 % zračne suhote, snov pa je toliko kompaktna, da jo je možno prevažati na paletah v papirnico Količevo. V letu 1980 je bila finančna realizacija tehnične izboljšave 635.516,80 din. Pomembno je tudi to, da se uspešno izkorišča odpadna surovina, in da se znižuje onesnaževanje okolja. Inovatorju je bilo izplačano nadomestilo za leto 1980 v znesku 43.500 din.

Skupina inovatorjev: Franc Kopač, Andrej Rozman in Franc Lunar je prijavila tehnično izboljšavo — Vgraditev nihalnega valja na verižnem transportnem traku za les. Nihalni valj odmetuje kratki les med trakom in dodajalnim koritom. Z vgraditvijo nihalnega valja se je omogočilo sekanje lesa krajšega od 0,5 m, poleg tega pa so odpadli zastoji zaradi okvar. Inovatorjem je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo v znesku 2.794,25 din vsakemu.

Inovator Franc Kopač je prijavil tehnično izboljšavo — Priprava za brušenje okroglih nožev. Sam je skonstruiral napravo in vpenjalno orodje za brušenje okroglih nožev za potrebe papirnega stroja (za vzdolžni in prečni rezalni stroj). Napravo so izdelali v kovinarski delavnici. Do avgusta 1979 so za TOZD brusili nože v Količevem in Krškem. Kakovost brušenja je popolnoma enaka kot pri zunanjih sodelavcih. Komisija za inovacije je Francu Kopaču določila nadomestilo za leto 1980 v znesku 7.000 din.

Koristen predlog — Obnova cilindra za kompresor Schmachtl, avtorja Stanislava Fabjančiča, je rešil problem uvoza cilindrov za kompresor. Inovator je predlagal obnovo cilindra za kompresor SCHMACHTL BW 2D na tak način, da se povrta cilinder in namestijo nove puše v cilinder. Odlitke so izdelali v POBEDI v Novem Sadu, obdelali pa pri DO AVTOCOMERC v Ljubljani. Predvideno je, da se bodo puše menjavale po približno 8.000 urah obratovanja, to je približno enkrat letno.

Komisija za inovacije je odločila nadomestilo inovatorju v višini 5.010 din.

Inovatorja, inženir Ferdinand Debeljak in Stanislav Fabjančič, sta prijavila tehnično izboljšavo — Koriščenje odpadne toplote v pinotanu in papirnici. Avtorja sta napravila izračun toplote, ki jo je mogoče pridobiti iz hladilne vode v kondenzatorju pinotana in papirnega stroja. Podala sta tudi predlog koriščenja te toplote. Hladilna voda kondenzatorja uparilne postaje v proizvodnji pinotana bi se smotrno izkoristila pri predelavi celuloze v belilnici. Z dogrevanjem s paro bi ustrezala sedanjim zahtevam, poraba pa

re pa bi se znatno zmanjšala. Sedaj hladilna voda (segreta na 36° C) odteka direktno v Soro. Drugi redni, oz. občasni, vir toplote je voda iz kondenzatorja pri papirnem stroju. To vodo bi lahko uporabljali v belilnici (segreta na 45° C) direktno za pranje, s čemer bi pospešili delovanje kemikalij in jih boljje izkoristili. Tehnična izboljšava bo planirana do konca leta 1981, komisija za inovacije je dodelila inovatorjem akontacijo in sicer vsakemu v znesku 4.000 din, dokončno nadomestilo pa bo določila po dejanskem prihranku. Avtorja inovacije predvidevata letni prihranek v znesku ca 3.500.000 din.

Na komisijo za inovacije je inženirka Ljudmila Suša naslovila vlogo za dodelitev nagrade za pripravo raziskovalne naloge z naslovom — Uporaba ultrafiltracije za frakcioniranje in koncentriranje sulfidne lužine — na Raziskovalni skupnosti Slovenije. Komisija za inovacije je pregledala vlogo in ugotovila, da po Pravilniku o inovacijski dejavnosti ni predvideno nagrajevanje raziskovalnih nalog, vendar je komisija mnenja, da je Ljudmila Suša opravila obsežno raziskovalno delo na področju energetskih prihrankov in novih tržnih produktov, pomembnih za razvoj tovarne. Poleg tega raziskovalna naloga prinaša tovarni naslednje koristi:

— afirmacija raziskovalnega dela v našem TOZD

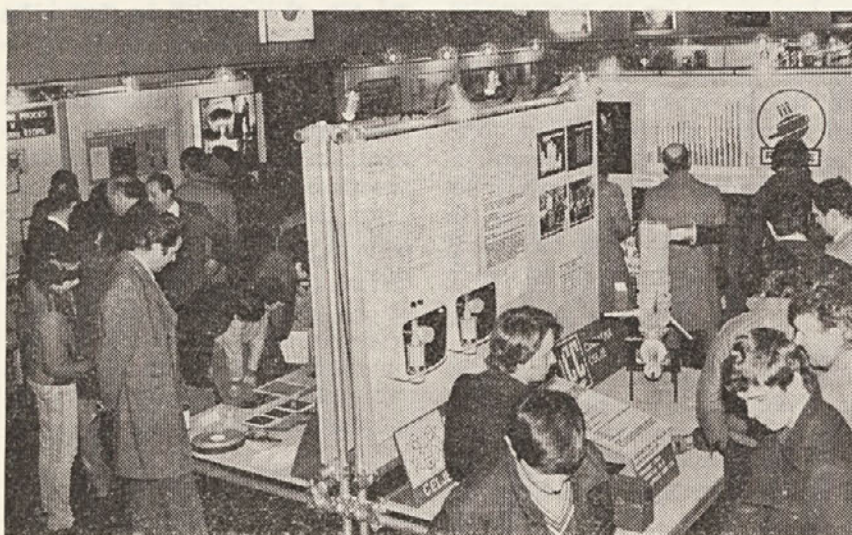
— večja možnost odobritve inovacijskih kreditov z ugodnimi obrestmi

— večje ugodnosti pri prijavi novih produktov

— zbrano je izobraževalno gradivo in dokumentacija na področju ultrafiltracije.

Darko Cafuta

NA RAZSTAVI »DELO, USTVARJALNOST, NAPREDEK« – ŠTORE 1981

Z razstave v Štorah

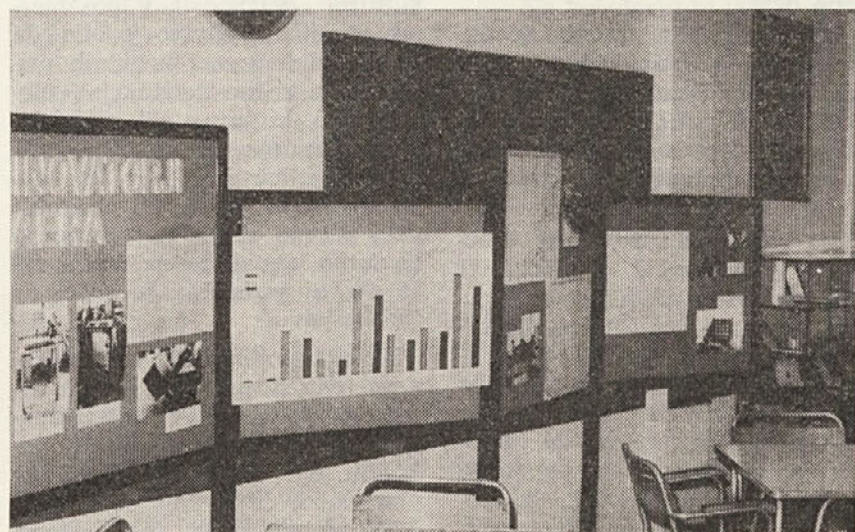
Ko sem razmišljal o naslovu, sem bil v dilemi, ali naj vse tri besede iz naslova razstave — delo, ustvarjalnost, napredek — napišem z veliko začetnico ali ne. S temi besedami je življenje najtesneje povezano, marsikdo najde v njih smisel življenja. So pa povezane tudi med seboj — kdor ne dela, ne more ustvarjati, kar velja za vse nas. Bolj redki med nami so tisti, za katere velja: če ustvarjam — delam. Brez dela in ustvarjanja ni življenja, ni napredka. Delo je **ustvarilo** človeka, smo se učili v zgodovini. Še danes lahko trdimo, da delo **oblikuje** človeka. V besedah francoskega misleca: »Mislim, torej sem«, je skrit globok pomen.

V Štorah te besede resnično pišejo z veliko začetnico in jih izgovarjajo s spoštovanjem. Železarna Štore in DIATI Štore sta pripravila v Kulturnem domu v Štorah (od 7. do 13. decembra 1981) zanimivo razstavo, na kateri so bili prikazani nekateri dosežki slovenskih železarjev, celjskega združenega dela in šol iz Celja in Štor v inventivni dejavnosti. Razstava sovpada s 125. obletnico štorske železarne (ustanovljena 1856. leta) in z uvaja-

njem usmerjenega izobraževanja v našem šolstvu. Gotovo je nekaj simbolike v tem — z roko v roki hodita 125-letna »starka« Železarna in naš »novorojenček« — usmerjeno izobraževanje. Vsa naša družba, tako tudi železarji iz Štor, od tega novorojenčka veliko pričakujemo. Tako kot z vsa-

Povečanje dohodka na osnovi inovacij (dinarjev — čista gospodarska korist)

	1978	1979	1980	1981
Štore	13,000.000	21,800.000	36,000.000	47,400.000
Jesenice	24,000.000	24,000.000	50,000.000	—
Ravne	10,000.000	50,000.000	65,000.000	200,000.000

Prikaz inventivne dejavnosti v Aeru na Ipavčevi

kim, pa bo potrebno tudi z njim veliko potrpežljivega dela in tesnega sodelovanja z združenim delom. Ena od oblik sodelovanja je tudi ta razstava, ki posveča precej prostora mladim ustvarjalcem iz osnovnih in srednjih šol.

Železarna Štore danes razpolaga z moderno tehnologijo v elektrojeklarni, valjarni in livarni. Njihova proizvodnja je precej odvisna od uvoza, zato svoja prizadevanja usmerjajo k iskanju možnosti za zmanjšanje uvoza.

Poleg tega nameravajo v naslednjih letih intenzivno razširiti elektrojeklarno in valjarno. Do leta 1985 bodo tudi precej povečali izvoz gotovih izdelkov.

V Železarni Štore in sploh v slovenskih železarnah posvečajo zelo veliko pozornost inventivni dejavnosti. Na tem področju so med vodilnimi v Sloveniji in Jugoslaviji. Z inovacijami iz leta v leto povečujejo svoj dohodek. Za ilustracijo in primerjavo bom navedel nekaj podatkov, ki so bili prikazani na razstavi.

(Nadaljevanje na 14. strani)

(Nadaljevanje s 13. strani)

Lastno število inovacij se giblje od 80—180 v vsaki od teh železarn. Nadomestila avtorjem inovacij so na podobni ravni kot v Aero. Na Ravnah bo, za leto 1981, npr. avtorjem inovacij v obliki posebnih nadomestil izplačanih 2.500.000 dinarjev. Absolutno se zdi to visoka vsota, v primerjavi s povečanjem dohodka, ki bo ustvarjen z realizacijo inovacij, pa to znaša le 1,25 %!

Približno lahko ocenimo, kje se z našimi inovacijami, v primerjavi s slovenskimi velikani, nahajamo delavci Aera.

Poleg železarn so razstavili svoje dosežke še Libela, Emo, Cinkarna in Aero. Na našem razstavnem prostoru smo prikazali nekatere nove izdelke, ki jih je razvila služba razvoja in naši inovatorji (termoregistrirni in termoreaktivni papir, folijo za nadomestilo vetrobranskega stekla, varnostne poštno etikete, industrijski tesnilni trak, Rolovez...), sliko naprave za vlaganje in obračanje zvitek aerocopy papirja, sliko naprave za krivljenje nyloprint plošč ter vrsto priznanj in plaket, ki so jih naši inovatorji prejeli v minulih letih. Lahko

smo veseli, da smo našli prostor med takimi ustvarjalci, kot so slovenske železarne. Vendar nas to ne sme uspravati in zadovoljiti. To mesto bo potrebno v prihodnje tudi obdržati in se celo povzpeti za kakšno stopničko višje. Za doseg tega cilja pa bo treba naše ustvarjalne napore še podvojiti.

Razstava je bila res zgledno organizirana, otvoritev na visoki ravni, tako po izvedbi kot udeležencih. Vsa priznanja veljajo štorskim železarjem za opravljeno delo in najboljše želje za prihodnost.

Marjan Furlan

O KULTURNEM PLENUMU

V novembru je Občinski svet zveze sindikatov Slovenije Celje organiziral kulturni plenum, ki naj bi analiziral stanje na področju kulture. Tudi v Celju smo skladno s sklepi 9. kongresa ZSS ter stališči 17. seje Republiškega sveta ZSS in zaradi vsakodnevnih problemov, ki se pojavljajo na tem področju, sklenili organizirati »kulturni plenum«, to je razširjeno sejo Občinskega sveta ZSS Celje, ki naj bi celovito ocenila problematiko kulturnega dela v združenem delu in za združeno delo.

V pripravi na izvedbo plenuma so predstavniki Zveze kulturnih organizacij in Občinskega sveta ZSS obiskali 33 delovnih organizacij z namenom, da zberejo podatke in ocenijo trenutno stanje na tem področju.

Pri razgovorih so poleg omenjenih sodelovali predstavniki družbenopolitičnih organizacij obiskanih organizacij, organizatorji kulturnega življenja ali predstavniki komisij za kulturo ter vodje delegacij SIS za kulturo in vodilni delavci. Osnova za razgovor je bil vprašalnik. Akcija je pokazala, da imamo v Celju skoraj v vseh DO organizatorja kulture, oziroma komisijo za kultu-

ro. Kulturno delovanje v nekaterih delovnih okoljih že dobiva svoje oblike, ponekod pa šele pričenjajo z delom na tem področju. Rezultati ankete so še pokazali, da poleg finančnih težav, s katerimi se ponekod srečujejo organizatorji kulturnega življenja, najtežje rešujejo problem informiranja delavcev, saj obvestila o prireditvah največkrat prihajajo precej pozno. Na kulturnem plenumu je potekala v zvezi s poročilom o opravljeni anketi živahna razprava, ki je še dopolnila sliko kulturne dejavnosti v posameznih okoljih. Zanimivo je bilo, da je bilo tudi precej kritičnih pripomb na račun seminarja »Človek, delo, kultura«, saj so udeleženci plenuma ugotovili, da omenjeni seminar iz leta v leto obiskujejo isti ljudje. To področje dela je eno tistih, za katero je trenutno še malo interesentov, saj je skoraj povsod zasnovano na ljubiteljstvu.

Ko smo po naslednji točki dnevnega reda razpravljali o delu delegacij za kulturo, rezultati analiz o delu delegacij na tem področju niso bili spodbudni. Ugotovili smo, da so bile seje skupščine, nekajkrat na robu sklepčnosti, prav zaradi neodgovornega

dela delegatov in delegacij v posameznih delovnih okoljih. Zanimivo je tudi to, da so praviloma delegacije, ki se redno udeležujejo sej, tudi aktivnejše pri sooblikovanju kulturne politike. Udeleženci plenuma so v svojih razpravah večkrat nakazali, da je delo delegacije otežkočeno predvsem zato, ker niso dobro organizirane ustrezne službe, ki bi strokovno pomagale delegacijam pri delu. Marsikje je delo delegacij in kulturnih organizatorjev povsem nekoordinirano.

Kulturni plenum je bil v glavnem namenjen kritičnemu poročanju o delu na posameznih področjih kulturne dejavnosti, ni pa vedno nakazal rešitev posameznih problemov. Morda bomo na enem naslednjih plenumov našli odgovore na nakazane probleme, če bo še kakšen, seveda.

Dora Rovere

Dopisujte

---

v naše glasilo

VABILO NA KEGLJANJE

V letošnjem letu so Celjani, predvsem pa ljubitelji športa, bogatejši še za en športni objekt — desetstezno avtomatsko kegljišče na Golovcu.

Av gust Likovnik, priznani strokovnjak kegljaškega športa, je o objektu povedal naslednje:

— Celjani so dobili izreden športni objekt, ki je najlepši v Jugoslaviji. To je znak, da celjski občani sprejemajo kegljanje za svoj ljudski šport. Obenem pa je to tudi znak, da bo celjsko kegljanje še nadalje posegalo v vrh jugoslovanskega kegljaškega športa.

Na novem desetsteznem kegljišču je Kegljjaški klub Celje pripravil že vrsto kakovostnih tekmovanj. Omenimo tri najpomembnejša. V oktobru je bilo organizirano državno prvenstvo za kegljače posameznike. Najboljši jugoslovanski kegljači so z odličnimi igrami nudili enkratno užitek ljubiteljem tega športa, ki

so si v velikem številu ogledali tekmovanje.

V začetku novembra je Kegljjaški klub Celje pripravil mednarodni dvoboj med reprezentancama Avstrije in Jugoslavije. Pred začetkom tekmovanja je predstavnik Kegljjaške zveze Jugoslavije podelil priznanja za dolgoletne uspešne nastope v državni reprezentanci delavkama naše delovne organizacije, Janji Marinc in Magdi Urh.

Predsednik mednarodne kegljaške federacije, Josep Schiellein, pa je ob tem dal priznanje in pohvalo športnemu objektu, vzorni organizaciji tekmovanja, gostoljubnosti Celjanov in občinstvu.

V počastitev 29. novembra je bilo organizirano tekmovanje, na katerem so sodelovale reprezentance vseh republik in avtonomnih pokrajin SFRJ, izven konkurence pa je tekmovala tudi ekipa Celja, ki se je med osmimi ekipami uvrstila na četrto mesto.

Z izvedbo dosedanjih tekmovanj so se Celjani izkazali kot odlični organizatorji, celjsko občinstvo pa, da zna športno navijati in da pozna kegljaški šport. Zato je Celje dobilo tudi organizacijo evropskega klubskega tekmovanja v letu 1982.

V izjemnem športnem objektu na Golovcu vadimo tudi kegljači Kegljjaškega kluba AERO. Žal pa v zadnjem času opažamo zmanjšan interes za udeležbo na treningih. Vsi, ki bi se želeli tekmovalno ali rekreacijsko ukvarjati s kegljanjem, imajo možnost treningov na kegljišču na Golovcu.

Za delavce AERA so na voljo štiri steze, vsak torek in četrtek, od 15. do 18. ure.

Ob tej priliki se kegljaški delavci Kegljjaškega kluba Celje zahvaljujemo delovni organizaciji AERO za pomoč, ki jo nudi našemu klubu, v novem letu pa delavcem AERA želimo veliko delovnih uspehov.

Magda Urh

HUMOR – HUMOR – HUMOR – HUMOR – HUMOR – HUMOR – HUMOR – HUMOR

KOLENDARJI

Poleg tega, da so koledarji zanesljivi znanilci bližajočega se konca leta, so postali tudi sredstvo, ki vzburja kulturne duhove, ki ustvarja neke vrste ljudsko tribuno, odlóča, kaj je lepo in praktično, kaj kičasto ali neprimerno.

— Saj pravim, ti sivolasi dedci kar z očmi požirajo napol gole frklje na koledarskih listih! — se je hudovala sosedova Klotilda, za katero so vse prodajalne konfekcije stalno zaprte.

— Naš pa obožuje na koledarskih listih nanizanih vseh dvanajst z zlato kolajno nagrajenih vin! — se je pritoževala Jabolčnikova Tila.

— Kaj mi pomagajo na koledarju same visokogorske smučarske vlečnice, ne znajo pa konstruirati niti ene vlečnice za premog iz kleti v peto nadstropje. Enkrat bom od nošenja gavznila! — se je razburjala Stopničarjeva Reza.

Kdo naj bi vedel, kakšne koledarje bi bilo treba izdelovati? Bilo je cel kup nasvetov, toda kako najti pravega?

Bolfenk, nadvušen lovec, je dejal:

— Natisnejo naj srnjake, game, kozoroge, jelene! Obožujem vse, kar nosi rogove! Pri tem je verjetno tudi mislil na Primoža, ki že lep čas vse preveč zanemarija svojo lepo, mlado ženo.

— Na koledarju bi lahko prikazal dvanajst najbolj uspešnih golov pretekle sezone — je iz ofsajda točilnice zaklical Radomir Nogač. Bi videli, kako bi to šlo v promet!

— No, tudi avtomobili, tisti, ki zelo malo žrejo, bi bili dobrodošli na koledarskih listih! — je stvarno pripomnil Žmigovčev Gaso.

Ne bi več naštevali vseh možnih idej, omenil bi samo še mnenje mojega prijatelja Juleta, saj z njim sva često enakega mnenja: njemu so najbolj všeč tisti koledarji, v katerih so vsi dela prosti dnevi zelo krepko natisnjeni, tako da jih ni mogoče zgrešiti...

Stane Lovrenčič

JUBILEJNI PRVI TRNEK AERA

Na tradicionalnem, letos že desetem srečanju in tekmovanju naših ribičev, se je ob Preserskem jezeru zbralo precej ljubiteljev te športne aktivnosti.

Nastopilo je šest ekip, ki so se razvrstile takole:

1. Grafika,
2. Delovna skupnost skupnih služb,
3. Kemija Šempeter I,
4. Kemija Šempeter II,
5. Kemija Celje,
5. Medvode.

Med posamezniki je z največjim ulovom slavil Jurij Godec, član ekipe DSSS in tako osvojil prehodni pokal.

Tekmovanje je pripravila in izvedla Osnovna organizacija zveze sindikata TOZD Kemija Šempeter.

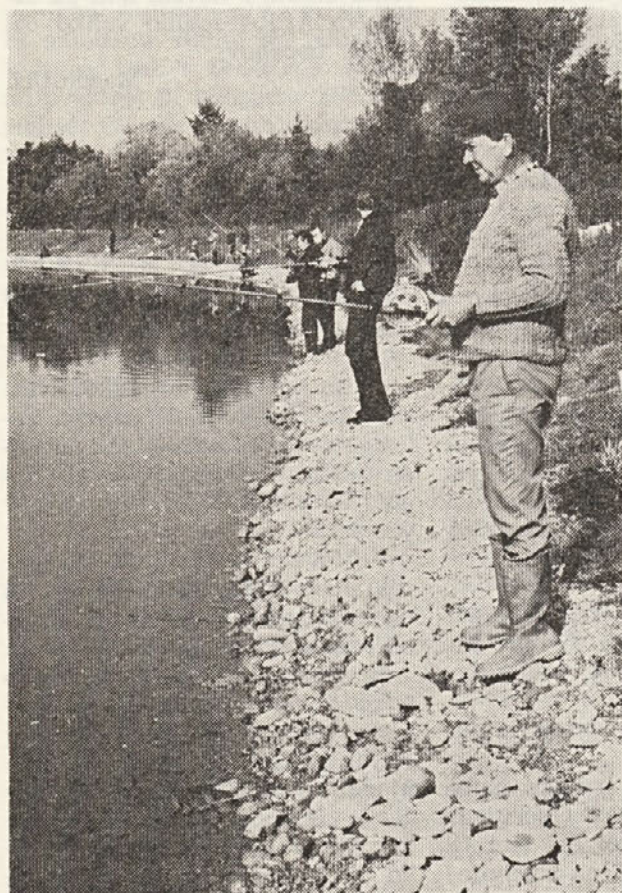

Foto: Boris Trstenjak

MOLČEČNEŽ

Bolnišnica, trakt F, soba št. 172, postelja pri oknu. Na postelji leži pacient A, na sosednji postelji leži pacient B, ki ves čas čita. Zdaj čita knjigo »Vse o tibetanskem biku«. Čital jo bo vse dotlej, ko bo strežnica prinesla najnovejše časopise. Potem pacient B knjigo odloži in čita časopise, drugega za drugim. Pri tem seveda ves čas molči.

Pacient A ne vzdrži več.

»Ali so kakšne posebne novice v časopisu?«

Pacient B mirno čita, kakor da je gluha. Ker pacient A dobro ve, da njegov sosed ni gluha, vneto nadaljuje:

»Gotovo spet novi spopadi na libanonski meji? Verjetno se bo spet kaj podražilo? Kakšno vreme napovedujejo? Mene namreč trga v kolnih. Ali je med osmrtnicami katera znana osebnost? Ali spet nič?«

Pacient B čita in molči. Tudi potem molči in čita, ko pacient A utihne. Vendar utihne le za minuto, potem spet prične: »Vidim, da ste zelo molčeč človek. Veste, takšni ljudje so mi všeč. Taki, ki molčijo, mnogo mislijo, kadar ne čitajo. In s takšnimi se zelo rad pogovarjam, ker čutim, da sem srečal sebi sorodnega človeka, človeka, ki spoštuje molk. Vidite, tudi jaz sem takšen! Da, da. Hm...! Ali vas muči kakšna huda bolezen? Imate srčno obolenje ali pa bolne ledvice! Ali pa morda kar oboje? Sumim, da vas muči dvanajsternik, verjetno pa vas mučijo jetra ali pa vranica. Kaj pa pritisk? Ali pa se vam zapira voda, morda vas celo tlači

mora? Veste, to se meni pogostokrat dogaja, zato tudi jaz ne govorim mnogo, kar ste gotovo že opazili...« Pacient B molči in seveda čita. Toda pacient A, pristaš molčečnosti, zajame sapo in pozvame:

»Vidim, da pravkar čitate roman v nadaljevanjih. Tudi jaz ga čitam, nazadnje sem ga čital prejšnji teden. Takrat, ko je Roger padel v brezno in obležal nezavesten. Kaj se je zgodilo potem? Ali so ga že našli? Morda ga je pogrešil njegov kolega, ki je tajno delal za organizacijo krivonožcev? Ali pa je tudi on padel v brezno in da zdaj ležita oba nezavestna na dnu brezna? Ali pa so ju že našli in sta zdaj v komi...«

Pacient B je medtem prečital nadaljevanje romana in molče ponudil časopis pacientu A. Ta je brž vzel ponujeni časopis in poprijel:

»Vidite, to mi je všeč! Tudi vi ne izgubljate besed po nepotrebem! To je najina skupna lastnost, v tem sva si tako sorodna. Kako me veseli, da sem vas spoznal! Takšni ljudje, ki radi molčimo, smo redki. Da, saj res, hvala za časopis, vendar ne morem čitati, ker nimam pri sebi očal. Veste, vid mi je opešal. Kaj pa vi? Kakšno dioptrijo imate? Po

steklu vaših očal sodim, da imate levo minus dve, desno minus ena in pol. Nekaj takega kakor pri mojih očalih! Bodite tako prijazni, podajte mi jih, morda bom z vašimi očali lahko čital...«

Pacient B mu ponudi očala v tihem upanju, da bo vsaj nekaj časa čital. Pacient si je nataknil očala, pa jih takoj spet snel, usta pa odprl:

»Z vašimi očali bi sicer videl čitati, toda ne prenesem kovinskega okvirja. Veste, na mojih očalih imam kovinski okvir na tistih mestih, kjer se dotika kože, obložen s plastiko. To vpliva tako pomirjujoče, saj veste, da je stik s kovino mnogim neprijeten. Čudi me, da vas to ne nervira, torej imate kar dobre živce. In dobri živci so značilni za nas molčečneže! — Ali ste že kdaj zboleli na živcih? Veste, kako to najbolj zanesljivo opazite? Kadar vam gre na živce okolica, v kateri morate živeti...«

Takrat je pacient B zatulil in je tulil vse dotlej, dokler niso njegove postelje prestavili v sosednjo sobo, v sobo št. 173.

»Ubogih revež,« je sam pri sebi modroval pacient A, »dobro, da bom z jutrišnjim dnem že toliko okreval, da bom lahko hodil. Takoj jutri ga moram obiskati, gotovo me že zelo pogreša...«

ZA LETOŠNJO OZIMNICO
(ODPRETI SAMO V HUDI SILI)
(10)

NOVOLETNA KRIŽANKA - NOVOLETNA KRIŽANKA -

458/1981

COBISS

		LUKNA V STENI	Ž. IME	IZRAZ VESELJA	PREMETENEC	SL. EPSKI PESNIK (ANTON)	ŽELJZ. DELAVEC	EVA JEJER	SPLET LAS	5 12			
NOVA VRETA, ALINEA FANTAZIJA								KANON	ZAGNA-MOST				
REKA V SRBIJI	VAROŠNICA	PREŠERNOV ZAL. KRAJ											
UZITNA GOBA, SMREČEK						DRŽAVA V JUŽNI AMERIKI						NEKJ. DRŽAVNI URAĐNIK	ŠPORTNI FUNK. TAKAČ
ZASEBNA PROIZVOD. JEKAVNOST			DARILLO	BREZ-KUŽNOST	RONALA				TALKALNI GLASO. INSTRUMENT	VRTNA UTA			
GRH Z UŽITUMI PLODOVI										GOZA V ZABAVANEM			ALKOHOL
SLABEK JUŽNI SABLEŽ						SOMBOR	MELANHO-LIJA, POTRTOST						
BEVETKE		GR. BOG VOJNE KEMICNA PRVINA					IZPOSIEU JENAR LOVRO KUHAČ				GR. ERKA		
STAR SLOVAN			OTRANA DRŽAVA V INŠI. OCEANU	EVROP. DRŽAVA ČASTILIN STAREC						PRIPA. EVROP. JEZIK. SKUPINE	RAKO RANFL CIRKVENI IGRALEC		
	POVAŠNA V KOPRU					PROVINCA V ZAIRU						BILJARI. PALICA	DOLGOREPA PAPIGA
VERDI. OPERA													
	SL. TEJAL. CA JEVRLE					DALM. Ž. IME							
							PREBI-VALCI MARIČKA POLOTOKA				IZMEČEL, IZVRŽEL	ALERSIČ LEOPARD	
		VELEUM SHINKER V GLEMA-LIBCU								NA PRAVA. NAŠ. STEDIL-NIKOM	ŠALA		
											HEM. FIL. (IMMANUEL) ČEBO OBLAK		
	IT. LUKA NA SEGRU JAŠČANA	ŠAMPION POLITIK JUGOVJE		REKA SKOZI FIRENCE	PREB. TRAVJE							RIM. BOG LJUBEVI	BARON ZOIS
						NOVINAR. POROČILO S TEREVA							SESTAVL. TANEC KORENT
						ORIENT. SUKNO EJO ČUBEN							ČAČAR
SL. SLIKAR (MATEJ)													
			ORGAN VIDA (HVOŽNA)										
													ODPRTA TELESNA POSZARBA

Rešitev križanke št. 10 pošljite do 15. januarja 1982 na naslov: Kadrovski in splošni sektor AERO, Čuprijska 10, Celje.

Na pisemski ovitek napišite: NOVOLETNA KRIŽANKA.

SREČNO '82 - SREČNO '82 - SREČNO '82 - SREČNO '82 - SREČNO '82 - SREČNO '82